

Asia: VN/14511/2025

Lausuntopyyntö hallituksen esitykseksi eduskunnalle työttömyysturvan yhdistelmävakuutusta koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Yhdistelmävakuutuksen toteuttamistapa

Vastaako mielestänne hallituksen esityksessä ehdotettu työttömyysturvan yhdistelmävakuutuksen toteuttamistapa työelämän ja monimuotoisesti työllistyvien henkilöiden tarpeisiin?

Osittain

Mahdollisuus perusteluihin:

Esitys vastaa tarpeisiin joidenkin ryhmien osalta, mutta joidenkin vain osittain. Pidämme positiivisena, että yhdistelmävakuutus mahdollistaa palkka- ja yrittäjätöiden vakuuttamisen työskenneltäessä rinnakkain tai vuorotellen eri rooleissa (työntekijä, yrittäjä). Tähän asti on pystynyt vakuuttamaan vain yhdessä roolissa tehdyn työn eikä se aina välttämättä ole yksinään täyttänyt työssäoloehtoja eikä siinä ole otettu huomioon kaikkia ansioita. Uudistuksen avulla monilla on mahdollisuus parantaa työttömyysturvaansa.

Kyseessä on kuitenkin monimutkaiseen työttömyysturvan kokonaisuuteen kohdistuva uudistus, joka voi olla erittäin vaikeaa tai jopa mahdotonta toteuttaa niin, että se kerralla ja ongelmitta vastaisi kaikkiin monimuotoisesti työllistyvien henkilöiden tarpeisiin ja odotuksiin.

Yhdistelmävakuutuksen kohderyhmä ja arvio yhdistelmävakuutuksen henkilöpiiristä Yhdistelmävakuutuksen tavoitteena on mahdollistaa monimuotoisesti työllistyville usean työllistymisen tavan yhtäaikainen vakuuttaminen työttömyysvakuutusjärjestelmässä. Yhdistelmävakuutuksessa voisi vakuuttaa palkkatyötä, yritystoimintaa sen muodosta riippumatta, perhehoitajana toimimista ja työskentelyapurahalla työllistymistä.

Yrittäjänä itsensä voisi vakuuttaa maatalousyrittäjät, itsensä työllistäjät ja yksinyrittäjät sekä työnantajayrittäjät. Sillä, missä oikeudellisessa muodossa yritystoimintaa harjoitetaan, ei olisi merkitystä.

Yhdistelmävakuutus kattaisikin esimerkiksi osakeyhtiömuodossa, avoimessa yhtiössä, kommandiittiyhtiössä ja toiminimellä toimimisen. Tämä vastaisi nykyistä yrittäjän työttömyysvakuutusta.

Edellytys olisi, että työllistyminen on monimuotoista. Monimuotoisuus, eli esimerkiksi palkkatyön ja yksinyrittäjyyden yhdistäminen, voisi olla rinnakkaista. Tämä tarkoittaa, että kumpaakin tulonlähdettä syntyy samoina kalenterikuukausina. Monimuotoisuus voisi muodostua myös kausista. Tämä tarkoittaa, että joinakin kuukausina voisi muodostua vain toisen tulonlähteen mukaista vakuutetun tulon saantia.

Yhdistelmävakuutuksen hankkiminen tulisi arvion mukaan mahdolliseksi noin 110 000 monimuotoisesti työllistyvälle henkilölle. Tästä joukosta enintään noin 14 000 henkilölle syntyisi yhdistelmävakuutuksen myötä mahdollisuus täyttää työssäoloehto ja siirtyä perusturvalta ansioturvan piiriin. Lopuille noin 96 000 henkilölle, jotka jo nyt kerryttävät tai voisivat kerryttää työttömyyskassan jäsenenä palkansaajan tai yrittäjän työssäoloehto, yhdistelmävakuutus tarjoaisi mahdollisuuden vakuuttaa nykyistä suuremman osuuden tuloista, ja osan kohdalla muutos voisi kannustaa työttömyyskassassa vakuuttautumiseen.

Yhdistelmävakuutuksen ottaminen olisi monimuotoisesti työllistyville vapaaehtoista. Tästä seuraa, että yhdistelmävakuutus vaikuttaisi tosiasiaassa yllä kuvattua pienempään joukkoon ihmisiä.

Arviota yhdistelmävakuutuksen henkilöpiiristä on avattu hallituksen esitysluonnoksen luvussa 4.2.1 sekä luonnoksen liitteessä.

Kommenttinne koskien yhdistelmävakuutuksen henkilöpiiriä:

Esityksessä on kuvattu hyvin vakuutuksen henkilöpiiriä. Vakuutuksen lopullinen hinta vaikuttaa merkittävästi siihen, ketkä vakuutuksen lopulta ottavat. Arvioitu alkuvaiheen hinta on varsin korkea ja esimerkiksi jättämällä alkuvaiheessa apurahansaajat vakuutuksen ulkopuolelle (esimerkiksi kunnes tasotusrahastot on saatu kerättyä) pysyisi hinta maltillisempana, mikä voisi lisätä vakuutuksen kiinnostavuutta yrittäjäkohderyhmässä.

Ainakin Akava ry ja Tieteentekijät ry ottavat apurahansaajien asemaan tarkemmin kantaa. Yhdymme heidän näkemukseensä, että esityksen perusteella ei ole selvää, olisiko uudistus työskentelyapurahansaajien osalta useimmiten heikennys vai parannus heidän työttömyytensä aikaiseen toimeentuloon. On mahdollista, että esitetty muutos keskimäärin heikentäisi apurahansaajien asemaa työttömyysturvassa. Uudistus on toteutettava niin, että se mahdollisuuksien mukaan keskimäärin parantaa tai ei ainakaan heikennä kohderyhmän toimeentuloa.

Vaihtoehtoiset ratkaisuehdotukset

1) Kuten edellä todetaan apurahansaajat voisi jättää pois yhdistelmävakuutuksen henkilöpiiristä ja jättää tekemättä apurahoihin kohdistuvat muutokset työttömyysturvassa. Esitetty uudistus ei tällöin parantaisi, mutta ei myöskään heikentäisi työskentelyapurahan saajien asemaa työttömyysturvassa. Esitys ei tällöin tämän ryhmän osalta vastaisi tavoitteeseensa.

tai

2) Esitystä voisi muuttaa siten, että työskentelyapurahan vaikutus työttömyysturvaan riippuu siitä, ottaako henkilö vakuutuksen apurahalleen vai ei.

Jos henkilö jättäisi apurahan vakuuttamatta, mitään muutoksia työttömyysturvaan ei apurahan osalta nykytilanteeseen nähden tulisi. Apurahakausi pidentäisi tarkastelujaksoa kuten nykyäänkin, eikä sitä huomioitaisi päivärahan sovittelussa. Sen sijaan työskentelyapurahan vakuuttaneen osalta apuraha esityksen mukaisesti huomioitaisiin työssäoloehdossa, eikä se pidentäisi tarkastelujaksoa ja samaten koska apuraha huomioitaisiin päivärahan suuruutta laskettaessa, se myös huomioitaisiin päivärahan sovittelussa. Tämä vaihtoehto antaisi työskentelyapurahan saajalle mahdollisuuden tehdä työttömyysturvan näkökulmasta omaan tilanteeseensa parhaiten soveltuvan ratkaisun.

Yhdistelmävakuutuksen vapaaehtoisuus vakuutetulle Suomessa ansioperusteisen työttömyysvakuutuksen edellytyksenä on, että henkilö kuuluu työttömyyskassaan. Kuten palkansaajalla ja yrittäjällä, myös monimuotoisesti työllistyvällä työttömyyskassajäsenyys yhdistelmävakuutettuna olisi vapaaehtoista, ja yhdistelmävakuutetuksi pitäisi itse hakea joko työttömyyskassaan liityttäessä taikka jäsenyyden aikana. Vapaaehtoisuus koskisi myös sitä, vakuuttaako henkilö kaikki monimuotoisen työllistymisensä tulot vai vain osan niistä. Työttömyyskassan jäseneksi voisi jatkossakin liittyä ja jäsenenä ollessa vakuuttaa itsensä esimerkiksi vain palkansaajana, vaikka henkilöllä olisi myös muuta, yhdistelmävakuutuksessa huomioitavaa tuloa kuten esimerkiksi yritystoiminnasta muodostuvaa vakuutustuloa.

Yhdistelmävakuutuksen vapaaehtoisuutta on kuvattu muun muassa hallituksen esitysluonnoksen luvuissa 4.1.2 ja 4.1.4.

Kommenttinne koskien yhdistelmävakuutuksen vapaaehtoisuutta:

Kuten muunkin työttömyyden varalle vakuuttamisen, myös yhdistelmävakuutuksen tulee olla vapaaehtoinen sekä vakuutuksenottajalle että vakuutuksen tarjoajalle.

Yhdistelmävakuutuksen työssäoloehto Esityksessä ehdotetaan, että yhdistelmävakuutetun, monimuotoisesti työllistyvän työttömyyskassan jäsenen ansiopäiväraha voisi jatkossa perustua palkkatyöstä saatavan tulon ja yrittäjän vakuutustulon yhdistelmään (yhdistelmävakuutetun työssäoloehto). Lisäksi yhdistelmävakuutetun työssäoloehdossa voitaisiin huomioida perhehoitajan samaa hoitopalkkio ja työskentelyapuraha.

Yhdistelmävakuutuksen työssäoloehto kerryttäisi jokainen sellainen kalenterikuukausi, jonka aikana yhteenlaskettu, huomioitava tulo olisi 930 euroa tai enemmän (vuoden 2025 tasossa). Tulorajaa tarkistettaisiin kuten palkansaajan työssäoloehdon tulorajaa tarkistetaan. Työssäoloehto täytyisi, kun 28 kuukauden tarkastelujaksolla on koossa yhteensä 12 työssäoloehto kerryttävää kuukautta. Tarkastelujaksoa voitaisiin pidentää esimerkiksi päätoimisen opiskelun, työkyvyttömyyden ja perhevapaan perusteella, kuitenkin enintään seitsemällä vuodella. Yhdistelmävakuutetun ansiopäiväraha perustuisi työssäoloehdossa huomioituihin vakuutettuihin tuloihin.

Yhdistelmävakuutuksen työssäoloehtoä käsitellään muun muassa hallituksen esitysluonnoksen luvussa 4.1.2.

Kommenttinne yhdistelmävakuutuksen työssäoloehdosta:

Selkeintä olisi, jos työssäoloehdot olisivat saman kestoisia. Jos siihen ei kuitenkaan voida mennä, on hyvä, ettei luotu täysin uutta työssäoloehto ja sen kesto olemassa olevien väliin.

Pitää varmistaa, että esityksessä toteutuu jälkisuoja tai etuusoikeuden säilyminen muulla tavoin kaikissa vakuutus- tai tulolajien muutostilanteissa sekä kassojen sisällä että kassojen välillä. Väärin vakuuttautumisen riski pitäisi minimoida.

Työssäoloehdon lisäksi myös muut ns. työvoimapolitiittiset edellytykset vaikuttavat siihen, onko vakuutettu työttömäksi jäädessään oikeutettu työttömyysetuuteen vai ei. Erityisesti yhdistelmävakuutuksen tilanteissa näillä ehdoilla on suuri vaikutus. Päätoimiseksi katsottava yrittäjänä toimiminen estää etuuden saamisen. Päätoimiseksi katsottava omassa työssä työllistyminen estää etuuden saamisen.

Vaikutukset omaishoitajiin Esityksen valmistelun aikana arvioitiin mahdollisuutta vakuuttaa omaishoitajan palkkio työttömyyden varalle vastaavasti kuin perhehoitajan hoitopalkkio. Vakuuttamismahdollisuuden arvioitiin pääasiassa heikentävän omaishoitajien tilannetta. Tämän vuoksi esityksessä ei ehdoteta, että omaishoitajana toimimisen voisi vakuuttaa työttömyyden varalle. Tämä tarkoittaa sitä, että omaishoitajien osalta tilanne säilyisi samana kuin nykyään.

Jos omaishoitajan palkkio huomioitaisiin yhdistelmävakuutuksen työssäoloehdossa, omaishoito ei enää olisi hyväksyttävä syy työssäoloehdon tarkastelujakson pidentämiselle kuten nykyisin. Lisäksi, jos omaishoitajan hoitopalkkio huomioitaisiin työssäoloehdon kertymisessä ja ansiopäivärahan perusteeksi huomioitavassa tulossa, ne huomioitaisiin myös työttömyysetuuden sovittelussa. Esimerkiksi omaishoidon tuen hoitopalkkion vähimmäismäärä pienentäisi maksettavan päivärahan määrää noin 12,31 euroa päivässä, eli noin 265 euroa kuukaudessa. Tätä korkeampi palkkio pienentäisi päivärahan tasoa vielä enemmän.

Omaishoitajien osalta nykytilaa kuvataan hallituksen esitysluonnoksen luvussa 2.8.2.2 ja muutoin vaihtoehtoisten toteuttamistapojen osalta luvun 5.1.2 alaluvuissa.

Kommenttinne siitä, että omaishoidon hoitopalkkiota ei voisi vakuuttaa yhdistelmävakuutuksessa:

Esitys on perusteltu. Palkkio on tehtyyn työhön ja sen yhteiskunnalle tuottamaan hyötyyn nähden pieni, joten olisi kohtuutonta, jos se vielä pienentäisi työttömyyskorvausta.

Ansiopäivärahan rahoitus Yhdistelmävakuutukseen perustuvan ansiopäivärahan rahoituksessa etuuden ansio-osaan kohdistuisi palkansaajien ja työnantajien vakuutusmaksun tuottoa siltä osin kuin ansio-osa perustuu palkkatuloon. Yrittäjän vakuutustuloon, työskentelyapurahaan tai perhehoitajan hoitopalkkioon perustuva yhdistelmävakuutetun ansio-osa rahoitettaisiin kokonaisuudessaan työttömyyskassan jäsenmaksulla. Yhdistelmävakuutukseen perustuvan ansiopäivärahan perusosa rahoitettaisiin palkansaajan ja yrittäjän ansiopäivärahaa vastaavalla tavalla valtion ja päivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuudella.

Pelkkään perhehoitajan hoitopalkkioon ja työskentelyapurahaan perustuvan ansiopäivärahan ansio-osa rahoitettaisiin työttömyyskassan jäsenmaksulla.

Palkansaajan ja yrittäjän ansiopäivärahan rahoitukseen ei esitetä muutoksia.

Rahoitukseen liittyviä ehdotuksia kuvataan hallituksen esitysluonnoksen luvussa 4.1.5.

Kommenttinne ehdotukseen ansiopäivärahan rahoituksesta:

Rahoituksen perusratkaisu on oikea eli rahoituksen nykyiset periaatteet säilytetään. Jos kuitenkin osoittautuu, että yhdistelmävakuutuksen korkea hinta johtaa vain vähäiseen vakuutuksen ottajien määrään, tulee harkita vaihtoehtoista ratkaisua hinnan kohtuullistamiseksi.

Hallituksen esityksen erillisestä vaikutusarviointilitteestä käy ilmi, että työskentelyapurahansaajien mukaan ottaminen yhdistelmävakuutuksen kohderyhmään yllättäen pienentää arvioitua vakuutuksen ottajien lukumäärää eli vakuutuspiiriä. Tämä on seurausta taideapurahansaajien muita selvästi korkeammasta työttömyysriskistä, mikä aiheuttaa vakuutusmaksuun nostopaineen, joka puolestaan vähentää pienemmän työttömyysriskin omaavien kohderyhmien halukkuutta ottaa vakuutus. Tämä haitallinen valikoituminen voi pahimmassa tapauksessa olla jopa riski yhdistelmävakuutuksen toteutumiselle, sillä se nostaa jäsenmaksua varsinkin kriittisinä alkuvuosina, jolloin maksutason pitää muutoinkin olla normaalia korkeampi tasoitusrahastojen kerryttämisen takia.

Yhdistelmävakuutuksen onnistumisen mahdollisuuksia voisi parantaa pitkän siirtymäajan – esimerkiksi 10 vuoden – salliminen tasoitusrahastojen kerryttämiseksi. Tämä mahdollistaisi sen, että jäsenmaksun ei yhdistelmävakuutuksen alkuvuosinakaan tarvitsisi olla kuin hieman pitkän aikavälin (eli tasoitusrahaston kerryttämisen jälkeistä) jäsenmaksutasoa korkeampi.

Pitkän siirtymäajan seurauksena lähtökohtaisesti riskeille alttein jakso, jolloin tasoitusrahasto ei ole kokonaan karttunut, olisi pidempi, mutta toisaalta osittain kertynyt tasoitusrahasto jo auttaisi rahoituksen riskien välttämiseksi. Pitkä siirtymäaika voisi matalamman jäsenmaksun kautta lopulta olla jopa turvallisempi ratkaisu rahoituksen riskien välttämiseen.

Toinen keino yhdistelmävakuutuksen onnistumisen mahdollisuuksien kasvattamiseksi voisi olla se, että työskentelyapurahansaajia koskevat muutokset toteutettaisiin vasta siinä vaiheessa, kun tasoitusrahastot alkaisivat olla ainakin osittain kerrytetty. Yhdistelmävakuutus toteutettaisiin siis kahdessa vaiheessa, jolloin työttömyysriskiltään muita korkeamman riskin ryhmä tulisi mukaan vasta yhdistelmävakuutuksen toteutumisen kriittisten alkuvuosien jälkeen.

Muut ansiopäivärahan rahoitusta koskevat ehdotukset Työttömyyskassalla, joka järjestäisi sekä palkansaajan että yrittäjän ansioturva, tai joka järjestäisi jäsenilleen yhdistelmävakuutusta, tulisi olla palkkatuloon ja yrittäjätuloon (mukaan lukien perhehoitajan hoitopalkkio ja työskentelyapurahan) perustuvien etuuksien rahoitusta varten erilliset jäsenmaksut ja erilliset tasoitusrahastot.

Työttömyyskassan tulisi erottaa palkkatuloon ja yritystuloon (mukaan lukien perhehoitajan hoitopalkkio ja työskentelyapurahan) perustuvien ansio-osan tai sen osien rahoituslähteet toisistaan jäsenmaksussa, tilinpäätöksessä ja tasoitusrahaston tasolla noudattaen, mitä laissa säädetään palkansaajan ansiopäivärahan tai yrittäjän ansiopäivärahan järjestämisestä. Tämä koskisi myös sijoitustoimintaa.

Rahoitukseen liittyviä ehdotuksia kuvataan hallituksen esitysluonnoksen luvussa 4.1.5.

Kommenttinne ehdotukseen rahoituksen erillisyydestä:

Palkansaajan ja yrittäjän turvan rahoitukset tulee säilyttää toisista erillään. Tulisi myös edelleen harkita yrittäjien turvan tarjoamista vain Yrittäjäkassasta, jolla jo on tasoitusrahasto kerättynä eikä sen enää tarvitse sitä kerryttää toisin kuin muiden kassojen, jotka nyt mahdollisesti aloittaisivat myös yrittäjien vakuuttamisen. Etenkin pienempien palkansaajakassojen, joilla ei ehkä ole resursseja (sekä henkilökuntaa että potentiaalisia vakuutettavia) laajentaa tarjontaa yhdistelmävakuutukseen, osalta tulisi miettiä mahdollisuutta, että Yrittäjäkassa hoitaisi niiden jäsenten puolesta yhdistelmävakuuttamisen.

Yhdistelmävakuutuksen vakuutuskannan luovuttaminen tai sulkeminen Työttömyyskassa, joka on päättänyt järjestää jäsenilleen yhdistelmävakuutuksen tai työttömyyskassa, joka on päättänyt järjestää sekä palkansaajan että yrittäjän työttömyysvakuutusta varalle, voisi myös luopua jonkin vakuutuslajin järjestämisestä. Tämä edellyttäisi kassan kokouksen päätöstä kassan sääntöjen muuttamisesta. Järjestämisestä luopumisessa olisi kaksi pääasiallista toimintatapaa.

Työttömyyskassa voisi ensinnäkin kassan kokouksen päätöksellä sulkea vakuutuskannan. Tämä tarkoittaisi, että esimerkiksi palkansaajia ja yhdistelmävakuutettuja vakuuttava työttömyyskassa voisi sulkea yhdistelmävakuutuksen niin, että se ei enää vakuuttaisi uusia monimuotoisesti työllistyviä jäseniä yhdistelmävakuutettuina. Jo yhdistelmävakuutettujen jäsenten jäsenyys ja siihen perustuvat oikeudet ja velvollisuudet jatkuisivat. Yhdistelmävakuutukseen perustuvaa ansiopäivärahaa maksettaisiin siihen saakka, mihin jäsenmaksutuotto ja tasoitusrahaston varat riittävät.

Toiseksi työttömyyskassa voisi luovuttaa vakuutuskannan toiselle työttömyyskassalle. Kyse olisi työttömyyskassan toiminnan osan luovuttamisesta, ja menettely poikkeaisi nykytilasta, jossa työttömyyskassa voi kokonaisuudessaan sulautua toiseen työttömyyskassaan. Yhdistelmävakuutuksen vakuutuskannan luovuttaminen edellyttäisi luovuttavan työttömyyskassan ja vastaanottavan työttömyyskassan kassan kokouksen myönteistä päätöstä ja Finanssivalvonnan hyväksyntää.

Yhdistelmävakuutuksen vakuutuskannan luovuttamista ja sulkemista kuvataan muun muassa hallituksen esitysluonnoksen luvussa 4.1.4.

Kommenttinne ehdotukseen vakuutuskannan luovuttamisesta ja sulkemisesta:

Luovuttamista tulee harkita tarkkaan. Jos esimerkiksi Yrittäjäkassa päättäisi lopettaa toimintansa ja/tai sulautua johonkin nykyiseen palkansaajakassaan ja sen tasoitusrahasto siirtyisi sellaisenaan vastaanottavalle kassalle, saisi tämä kassa merkittävän kilpailuedun niihin kassoihin nähden, jotka joutuvat keräämään tasoitusrahaston ilman pohjaresursseja. Jos em. kuitenkin tulevaisuudessa toteutuu, tulisi tasoitusrahaston varat jakaa palkansaajakassojen kesken jossain suhteessa. Merkittävä osa Yrittäjäkassan jäsenistä on aiemmin ollut toisen yrittäjäkassan ja/tai ennen yrittäjäksi ryhtymistään jonkun palkansaajakassan jäsen ja tulisikin harkita, voisiko heidän osuutensa rahaston varoista siirtää heidän aiemman kassansa vakuusrahastoon.

Työttömyyskassajaon purkaminen Nykytilassa työttömyyskassa voi vakuuttaa joko vain palkansaajia tai vain yrittäjiä. Esityksessä ehdotetaan, että tästä jaosta luovuttaisiin. Jatkossa työttömyyskassa voisi vakuuttaa joko vain palkansaajia tai vain yrittäjiä taikka sekä palkansaajia että yrittäjiä. Lisäksi työttömyyskassa voisi vakuuttaa monimuotoisesti työllistyviä eli yhdistelmävakuutettuja, jos se päättää mahdollistaa tämän säännöissään.

Siitä, keitä työttömyyskassa vakuuttaa, päätettäisiin kassan säännöissä, joiden muuttamisesta tai

muuttamatta jättämisestä päätetään työttömyyskassan kassan kokouksessa. Muutoksella ei olisi vaikutusta siihen, ketä pidetään palkansaajana tai yrittäjänä, eikä palkansaajan ja yrittäjän työssäoloehtoita tai ansiopäivärahan rahoitusta esitetä muutettavaksi.

Jaon purkamista vain palkansaajia tai vain yrittäjiä vakuuttaviin kassoihin käsitellään muun muassa hallituksen esitysluonnoksen luvun 4.1 alaluvuissa sekä vaihtoehtoisissa toteuttamistavoissa luvussa 5.1.5.3.

Kommenttinne työttömyyskassajaon purkamisesta:

Nykyiselläkin mallilla olisi voitu jatkaa, sillä vakuutettavia yrittäjiä ei ole niin paljon, että heitä riittäisi useammalle kassalle. Yhdistelmävakuutuksen ottajien määrä voi olla suurempi ja heidän jakautumisensa ainakin suurimpiin palkansaajakassoihin on kannatettavaa. Aiemmin rahoituksen erillisyyttä koskevan vastauksen kohdalla mainitun mukaisesti pienimpien osalta yhdistelmävakuuttamisen voisi hoitaa Yrittäjäkassa. Selkeys yksittäisen jäsenen näkökulmasta toteutunee kuitenkin todennäköisesti varmemmin, jos kassa kykenee hoitamaan vakuuttamisen kaikissa elämänvaiheissa: palkansaajana, yrittäjänä ja niiden yhdistelmänä (yhdistelmävakuutettuna).

Taloudelliset vaikutukset Valtiovarainministeriön tekemän mallinnuksen mukaan yhdistelmävakuutuksen piiriin hakeutuisi vakuutuksen käynnistämävaiheessa noin 30 000 henkilöä, mikä nostaa maksettujen työttömyysetuuksien määrää staattisesti vuositasolla noin 5,5 milj. eurolla. Muutoksesta noin 1,9 milj. kohdistuu Työllisyysrahaston rahoitettavaksi, noin 0,8 milj. valtion ja kuntien, mutta pääasiassa valtion rahoitettavaksi. Loppuosa jää rahoitettavaksi yhdistelmävakuutusta tarjoavien työttömyyskassojen jäsenmaksuilla. Valtion ja kuntien sekä Työllisyysrahaston rahoitusosuudet ovat arvion mukaan hieman tätä korkeampia, mikäli myös yhdistelmävakuutuksen mahdolliset dynaamiset vaikutukset työttömyysjaksojen kestoihin huomioidaan.

Esityksen taloudellisia vaikutuksia käsitellään hallituksen esitysluonnoksen luvun 4.2.1 alaluvuissa.

Kommenttinne esityksen taloudellisista vaikutuksista:

Esityksessä on arvioitu yhdistelmävakuutuksesta synnyttävän lisäkustannuksia yhteiskunnalle. Kuitenkin syytä ottaa huomioon myös se, että jos vakuutus ei toteutuisi, vakuutukseen oikeutetuista ainakin osa jäisi alhaiselle työttömyyskorvaustasolle (jos ylipäätään saisivat sitä) ja tarvittaisiin muita tukia täydentämään heidän toimeentuloaan. Yleisesti voi todeta olevan kohtuullista, että henkilöllä on halutessaan mahdollista saada turvaa, joka perustuu hänen kaikkiin ansioihinsa.

Vaikutukset kuntiin Yhdistelmävakuutuksesta seuraava ansiopäivärahan korotus yhdistelmävakuutuksen ottaneilla henkilöillä rahoitetaan lähes täysin Työllisyysrahaston ja valtion rahoitusosuuksista sekä vakuutettujen jäsenmaksuin. Kuntien osuuden tästä staattisesta vaikutuksesta sekä myös mahdollisesta dynaamisesta vaikutuksesta, jossa huomioidaan yhdistelmävakuutuksen mahdollinen työttömyysjaksojen kestoa pidentävä vaikutus, arvioidaan jäävän vähäiseksi.

Vaikutuksia kuntiin käsitellään muun muassa hallituksen esitysluonnoksen luvussa 4.2.1.3.

Kommenttinne esityksen vaikutuksista kuntiin:

Ei huomioita.

Kotitalousvaikutukset, muut ihmisvaikutukset ja yhteiskunnalliset vaikutukset Esitysluonnoksessa vaikutuksia kotitalouksien asemaan on arvioitu niin, että yhdistelmävakuutettu ei jäisi kokonaan työttömäksi vaan toinen työllistymisen laji (palkkatyö tai yritystoiminta) jatkuisi työttömyysaikana. Arvion

mukaan työttömyysaikainen etuus muuttuisi yleistuesta ansiopäivärahasi noin 1200 hlöllä. Tähän ryhmään kuuluvilla soviteltu työttömyysetuus nousisi keskimäärin 350 euroa kuukaudessa. Palkansaajan ansiopäivärahan on arvioitu muuttuvan yhdistelmävakuutuksen ansiopäivärahasi noin 1400 hlöllä. Tähän ryhmään kuuluvilla hyöty olisi keskimäärin 344 euroa kuukaudessa. Yrittäjän ansiopäiväraha puolestaan muuttuisi yhdistelmävakuutuksen ansiopäivärahasi noin 350 henkilöllä, ja hyöty olisi keskimäärin 215 euroa/kk, kun soviteltu yrittäjän ansiopäiväraha muuttuisi sovitelluksi yhdistelmävakuutetun ansiopäivärahasi,

Esitysluonnokseen sisältyy arviointi muista ihmisvaikutuksista ja yhteiskunnallisista vaikutuksista. Arvion mukaan yhdistelmävakuutuksen arvioidusta kustannusneutraalista noin 30 000 henkilön vakuutuspiiristä noin 52 % on miehiä ja 48 % naisia, eli kohdistumiseltaan ehdotus on melko neutraali sukupuolten välillä. Tästä vakuutuspiiristä noin 10 000 henkilöllä on huollettavia alaikäisiä lapsia, jolloin aiempaa parempi työttömyysetuus voi vähentää pienituloisuutta lapsiperheissä. Ikäjakaumassa korostuvat kuitenkin vanhemmat ikäluokat.

Kotitalousvaikutuksia käsitellään hallituksen esitysluonnoksen luvussa 4.2.1.1 ja muita ihmisvaikutuksia ja yhteiskunnallisia vaikutuksia luvun 4.2.2 alaluvuissa.

Kommenttinne esityksen muista ihmisvaikutuksista ja yhteiskunnallisista vaikutuksista:

Ei huomioita.

Vaikutukset Ahvenanmaan maakuntaan Ahvenanmaan itsehallinnosta säädetään perustuslaissa ja Ahvenanmaan itsehallintolaissa (1144/1991). Itsehallintoa koskevan lainsäädännön tehtävänä on turvata ja taata maakunnan väestölle sen ruotsin kielen ja kulttuurin sekä paikallisten tapojen säilyttäminen ja sallia väestön niin itsenäisesti kuin mahdollista järjestää olonsa maakunnan valtio-oikeudellisen aseman rajoissa.

Itsehallintolain perusteella maakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat työllisyyden edistämistä maakunnan alueella, ja Ahvenanmaalla asuvan työmarkkinatukea tai peruspäivärahaa saavan työttömän työnhakijan taloudelliset mahdollisuudet hakea työtä ja parantaa mahdollisuuksiaan päästä tai palata työmarkkinoille turvataan maakuntalaissa Landskapslagen (2003:71) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Esityksessä ei ehdoteta muutoksia maakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvaan työllisyyden edistämistä koskevaan lainsäädäntöön. Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluu työttömyyden perusteella maksettavaa perusturvaetuutta koskeva lainsäädäntö. Maakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluukin, miten esityksessä ehdotetut muutokset huomioidaan työttömyyden perusteella maksettavaa maakunnan lainsäädännön mukaista perusturva koskevassa lainsäädännössä.

Vaikutuksia Ahvenanmaan maakuntaan käsitellään hallituksen esitysluonnoksen luvussa 4.2.3.

Kommenttinne vaikutuksista Ahvenanmaan maakuntaan:

Ei huomioita.

Vaikutukset toimeenpanijoihin ja muihin viranomaisiin Vaikutuksia toimeenpanijoihin ja muihin viranomaisiin käsitellään hallituksen esitysluonnoksen luvussa 4.2.5.

Kommenttinne vaikutuksista toimeenpanijoihin ja muihin viranomaisiin:

Ei huomioita.

Vaikutukset muutoksenhakuasteiden toimintaan
Vaikutuksia muutoksenhakuasteiden toimintaan käsitellään hallituksen esityksen luvussa 4.2.6.

Kommenttinne vaikutuksista muutoksenhakuasteiden toimintaan:

Ei huomioita.

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2028 alusta. Työttömyyskassat voisivat ottaa jäsenekseen yhdistelmävakuutettuja vuoden 2028 alusta, jolloin yhdistelmävakuutetun ansiopäivärahaa voitaisiin myöntää ensimmäisen kerran vuonna 2029.

Kommenttinne voimaantulosta ja siirtymäsäännöksistä:

Ehdotettu aikataulu on perusteltu.

Muuta lausuttavaa esityksestä

Muut kommenttinne esityksestä:

Hybridityö (yrittäjyyden ja palkkatyön yhdistely) on ollut monille arkipäivää vuosikymmeniä. AKY kannattaakin yhdistelmävakuutuksen huolellista valmistelemista lainsäädäntöön ja sen voimaan saattamista pitkän odotuksen jälkeen.

Saranpää Timo
AKY - Akavalaiset Yrittäjät ry